

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 26. februara 2021. godine
Br. ref.: RK 1717/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučajevima br. KI30/20 i KI31/20

Podnosilac

Sibin Ristić

Ocena ustavnosti dveju presuda Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za imovinu: presude GSK-KPA-A-239/2015 od 20. oktobra 2018. godine, i presude GSK-KPA-A-238/2015 od 15. novembra 2018. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahteve je podneo Sibin Ristić iz Podujeva, sa prebivalištem u Kragujevcu, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost dveju presuda Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za imovinu (u daljem tekstu: Vrhovni sud), i to: presude GSK-KPA-A-239/2015 od 20.oktobra 2018. godine, i presude GSK-KPA-A-238/2015 od 15.novembra 2018. godine.
3. Obe osporene presude Vrhovnog suda, uručene su podnosiocu zahteva 18.oktobra 2019. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti dveju presuda Vrhovnog suda KAI, kojima se navodno podnosiocu zahteva, povređuju prava i slobode garantovane članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 46 [Zaštita imovine], Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) i članom 1 protokola 1 (Zaštita imovine) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) kao i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Podnosilac zahteva je 13. februara 2020. godine podneo dva zahteva Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) koje je Sud registrovao sa oznakama KI30/20 i KI31/20.
7. Dana 19. februara 2020. godine, odlukom predsednice suda, a u skladu sa članom 40.1 Poslovnika o spajanju zahteva, zahtev KI31/20 je spojen sa zahtevom KI30/20. Shodno tome zahtevi se razmatraju pred Sudom kao spojeni predmet.
8. Dana 19. februara 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekima Sejdiu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka Naimani (predsedavajuća), Bajrama Ljatifija i Nexhmi Rexhepija (članovi).
9. Dana 2. marta 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji i spajanju zahteva.
10. Istog dana, Sud je kopiju zahteva poslao Vrhovnom sudu, i ujedno tražio da mu sud dostavi dokaze kada su podnosiocu zahteva uručene presude koje on osporava.

11. Dana 3. marta 2020. godine, Vrhovni sud je dostavio sudu povratnicu o uručenju presuda GSK-KPA-A-238/2015 i presude GSK-KPA-A-239/2015.
12. Dana 3. februara 2021. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Pre svega Sud zapaža da se predmetni zahtev tiče nadležnosti Kosovske agencije za imovinu (u daljem tekstu: KAI) da se bavi pitanjem povraćaja u ponovni posed dveju parcela na koje podnosilac zahteva smatra da ima imovinsko pravo. Sud je takođe primetio i činjenicu, da je podnosilac zahteva Ustavnom Sudu podneo zahtev isključivo u svoje ime, i pored toga što su zahteve za povraćaj u ponovni posed predmetnih parcela, podneli instituciji KAI zajedno nekoliko potencijalnih suvlasnika, među kojima je bio i podnosilac. Imajući to u vidu Sud će u nastavku sagledati činjenice isključivo u odnosi na podnosioca zahteva.
14. Dana 12. juna 2007. godine, podnosilac zahteva je kao jedan od suvlasnika učestvovao, u podnošenju zahteva KAI u kojima je tražio udeo u ponovni posed nad dvema katastarskim parcelama koje se nalaze u Surkišu, opština Podujevo, odnosno, udeo u katastarskoj parceli 318 u površini od 0.34.11 ari, kao i katastarskoj parceli 315/2 u površini od 03.74 ari.
15. U zahtevu za ponovni posed nad imovinom, podnosilac zahteva je naveo *“da se gubitak vlasništva nad spornom imovinom desio kao posledica okolnosti koje su vladale tokom perioda 1998/1999 godine na kosovu i da je on pravo na posed izgubio 12. juna 1999 godine, kada je i došlo do uzurpacije predmetne imovine, te da shodno tome traži vraćanje imovine u posed kao i naknadu za nezakonito korišćenje“*.
16. Sud nalazi da je zahteva za ponovni posed nad katastarskim parcelama 315/2 i 318 podnosioca zahteva, KAI registrovala sa različitim oznakama. Zahtev za ponovni posed nad katastarskom parcelom 315/2 u površini od 03.74 ari, KAI je registrovala sa oznakom KAI40042, dok je zahtev za ponovni posed nad katastarskom parcelom 318 u površini od 0.34.11 ari, KAI registrovala sa oznakom KAI40043.
17. Dana 31. marta. 2008. godine, i lice U.J. je podnelo zahtev KAI, tvrdeći da ono ima zakonsko pravo nad predmetnom imovinom jer ju je ono 1995 godine uzelo u zakup od društvenog preduzeća „Drita“.

Postupak pred KAI u vezi sa zahtevima KAI40042 i KAI40043

18. Izvršni sekretarijat KAI je u cilju verifikacije i provere podataka iz zahteva podnosioca, po službenoj dužnosti, pronašao u katastarskoj službi u Podujevu posedovni list br. 81, od 5. maja 2008. godine, u kome su predmetne imovine, odnosno, katastarska parcela br. 318 na površini od 0.34.11 ari, i katastarska parcela br. 315 u površini od 03.74 ari, bile registrovana kao imovina Društvenog preduzeća „Drita“.

19. Podnosilac zahtev je tokom naknadnog razgovora sa Izvršnim sekretarijatom KAI, izjavio da mu je predmeta imovina vraćena 1993 godine, „i da nije znao ko ju je koristio tokom perioda 1996 /1999 godine, te da pretpostavlja da je ona i dalje bila korišćena od stane Društvenog preduzeća“.
20. Izvršni sekretarijat KAI je imajući u vidu svoje nalaze, a to je da se radi o predmetnoj imovini koja je u nadležnosti Društvenog preduzeća „Drita“, obavestio Kosovsku agenciju za privatizaciju o zahtevu podnosioca zahteva.
21. Kosovska agencija za privatizaciju je u odgovoru obavestila Izvršni sekretarijat KAI, da KAI (Kosovska agencija za imovinu), nema nadležnost nad predmetnom imovinom (parcelama) jer su one društvena imovina, a da društvena imovina spada pod isključivu nadležnost Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku Agenciju za Privatizaciju. Kosovska agencija za privatizaciju je takođe objasnila da je „Društveno preduzeće „Drita“ upravljalo predmetnom imovinom u periodu. do 1999. godine, a da od 1999. godine pa do 2013. godine imovinom upravlja Kosovska agencija za privatizaciju.“. da je 2013. godine, Društveno preduzeće „Drita“ ušlo u proces likvidacije, te da shodno tome, svi sudski i upravni postupci vezano sa potraživanja prema ovom preduzeću, treba da budu prekinuti, pošto je samo Organ za likvidaciju Kosovske agencije za privatizaciju nadležan da razmatra sva potraživanja u vezi sa ovim društvenim preduzećem“.
22. Dana 27. jula 2014. godine, Komisija za imovinske zahteve Kosova (u daljem tekstu: KIZK) kao prvostepeni organ nadležan da rešava zahteve KAI, donela je grupnu odluku KPC/D/C/256/2014 u kojoj su bila obuhvaćena oba zahteva podnosioca. U odluci KPC/D/C/256/2014, KIZK se proglasila nenadležnom po ovim zahtevima, navodeći, „da je predmetna imovina pripadala Društvenom preduzeću i stavljena pod upravom Kosovske povereničke agencije (a potom i pod njenom naslednicom Kosovskom agencijom za privatizaciju) na osnovu usvajanja Uredbe UNMIK-a 2002/12, izmenjena Uredbom UNMIK-a 2005/18“.
23. Pored toga, što se tiče dalje predmetne nadležnosti ovih zahteva, KIZK je navela, da je Društveno preduzeće u postupku likvidacije, stoga „predmetna imovina spada isključivo pod nadležnošću Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku Agenciju za Privatizaciju, shodno članu 4.1 (c) i članu 5.1 (a) Uredbe UNMIK-a 2008/4 o Posebnoj komori“ [...]. Pod ovim okolnostima, KIZK je zaključila da „navodni nosilac imovinskog prava nije izgubio kontrolu nad predmetnom imovinom kao rezultat konflikta 1998/1999 godine. već kao posledica naknadnog postupka privatizacije. Prema tome, zahtev spada van nadležnosti Komisije“.
24. U istoj odluci, KIZK, je takođe istakla, da odlukom KPC/D/C/256/2014, ona nije prejudicirala pravo nijednoj stani, „i da stranke mogu da potraže pravni lek pred nadležnom sudom“.
25. Podnosilac zahteva je podneo žalbu Vrhovnom sudu na grupnu odluku KPC/D/C/256/2014, KIZK. U toj žalbi on je naveo da ima imovinsko pravo nad predmetnom imovinom na osnovu odluke Komisije za vraćanje zemljišta SO

Podujevo, 04 br. 461-22/93, od 30 maja 1993. godine, i da je on izgubio posed nad predmetnom imovinom zbog okolnosti 1998/1999. godine

Postupak pred Vrhovnim sudom

26. Što se tiče postupka pred Vrhovnom sudu, Sud primećuje da je on u postupku po žalbi podnosioca zahteva, odvojeno analizirao žalbene navode vezano za zahteve KPA40042 i KPA40043, a samim tim je kao rezultat tih proceduralnih okolnosti doneo i dve odvojene presude.
27. S tim u vezi što se tiče zahteva KPA40042, Vrhovnom sudu je doneo presudu 20.oktobra 2018. godine, sa oznakom GSK-KPA-A-238/2015.
28. Dok što se tiče zahteva KPA40043 Vrhovni sud je doneo presudu 15.novembra 2018. godine, sa oznakom GSK-KPA-A-239/2015.
29. Sud je analizirajući obe presude Vrhovnog suda zapazio, da su pravna obrazloženja i stavovi Vrhovnog suda povodom žalbenih navoda podnosioca identična. Samim tim Sud će ih predstaviti zajedno, odnosno kao jedno pravno obrazloženje Vrhovnog suda.
30. Sud primećuje da je Vrhovni sud u obrazloženjima obe presude tretirao dva glavna žalbena navoda podnosioca zahteva. Prvi žalbeni navod podnosioca se odnosio na način sticanja imovine shodno zakonskim odredbama koje su važile 1993 godine, a drugi žalbeni navod se odnosio na nadležnost KAI u predmetnom postupku da odlučuje po predmetnim zahtevima, odnosno po njegovom zahtevu.
31. Što se tiče prvog žalbenog navoda, Vrhovni sud u obe presude je zaključio: „U skladu sa Članom 20. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima (Službeni list br. 6/1980), na snazi u vreme kada je izdato Rešenje od strane Opštine Podujevo - Komisije za vođenje postupka za vraćanje zemljišta, 04 br. 461-22/93, od 30.maja.1993. godine, sa kojim je vraćeno u posедovanje (držanje) i posед tražene imovine, koji je zakon bio na snazi u vreme nastanka vraćanja predmetne imovine, [...] pitanje vlasništva se stiče prema zakonu, na osnovu pravnog postupka, (pravnog transfera) i sa nasledstvom.

Međutim, članom 33. Zakona o osnovama imovinsko pravnim odnosa (SL SFRJ, br. 6/80) određeno je da se na osnovu sudskog postupka pravo vlasništva nad nepokretnom imovinom stiče se upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom. Čak i sadašnji zakon br. 03/1-154 o vlasništvu i drugim stvarnim pravima u Članu 36. stav 1., predviđa da je „Za prenošenje vlasništva na nekretninu neophodna je odgovarajuća pravna radnja važeća između otuđivača i sticaoca kao pravni osnov i upisivanje promene vlasništva u Registar prava na nekretninama, ... iz čega se da zaključiti da rešenje o vraćanju imovine nije izvršeno na načini koji je bio predviđen zakonom”.

32. Što se tiče nadležnosti KAI za predmetni postupak, Vrhovni sud KAI je u obrazloženju obe presude zaključio: “Predmetna imovina je bila registrovana na društveno preduzeće, što znači da je ona bila i jeste imovina društvenog

preduzeća. Dokumenta koje je izvršni sekretarijat KAI našao u Katastru u Podujevu potvrđuju da se predmetna imovina i dalje tretira kao društvena imovina i kao takva je ona podložna procesu privatizacije, stoga je ona u ekskluzivnoj nadležnosti Posebne komore Vrhovnog suda u skladu sa članom 4.1 (c) i 5 1 (a) Uredbe UNMIK-a o Posebnoj komori izmenjen zakonom br. 04/1-033 o Posebnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za Privatizaciju.

Prema važećem zakonodavstvu, zaštita imovinskih prava nad društvenom imovinom nije u nadležnosti KIZK a samim tim i Vrhovni sud KAI“.

33. Vrhovni sud KAI je u zaključku obe presude naglasio da *“ove presude ne dovode u pitanje bilo koje imovinsko pravo sadašnjeg vlasnika niti predstavlja prepreku da strane pokrenu postupak pred nadležnim organom ili nadležnim sudom ako to smatraju pravnim interesom“.*

Navodi podnosioca

34. Podnosilac zahteva navodi, da presude Vrhovnog suda KAI povređuju njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje garantovana članom 31 Ustava i članom 6 EKLJP-a. U prilog tom navodu podnosilac zahteva naglašava da: *“U presudama GSK-KPA-A-238/2015 od 20.10.2018. godine i GSK-KPA-A-239/2015 od 15. 11.2018. godine, Vrhovni sud pravilno konstatuje da je za sticanje prava svojine na nepokretnosti neophodno da se ispune dva uslova i to: pravni osnov sticanja svojine i upis u javne knjige. Međutim, u daljem postupanju, sud pogrešno zaključuje da nisu ispunjena kumulativno oba uslova u konkretnoj pravnoj stvari. Naime, ispunjen je osnov sticanja prava svojine shodno Cl.20 Zakona o osnovama svojinsko pravnih odnosa SFRJ (Sl. list SFRJ br. 611980). Shodno ovoj zakonskoj odredbi pravo svojine se stiče na osnovu pravnog posla, odlukom nadležnog državnog organa kao i na osnovu zakona. Žalilac kao i ostali suvlasnici su pravo svojine stekli po osnovu pravosnažnog Rešenja Komisije za sprovođenje postupka i izdavanje rešenja prema zahtevima za vraćanje zemljišta br. 461- 22/93 od 30.5.1993. godine.*
35. Takođe, po tvrdnjama podnosioca *“ispunjen je i drugi uslov za sticanje prava svojine tj. upis u javne knjige [...] izvršen je upis u registar katastarske službe na osnovu ... sudskog dokumenta Opštinskog suda u Kuršumliji, ogranak u Podujevu broj II br.12/95 ...”*
36. Shodno tome, Podnosilac zahteva ističe da se prilikom odlučivanja o njegovim pravima nije odlučilo shodno propisima koji su bili na snazi u vreme kada je stečeno pravo svojine na predmetnoj nepokretnosti. Konkretno, da Vrhovni sud Kosova nije jednako primenio Zakon o osnovama svojinsko pravnih odnosa SFRJ u odnosu na Rešenje Republičkog geodetskog zavoda - Službe za katastar nepokretnosti Podujeva br. 952-02-2-55/96 od 15.maja 1996.
37. Podnosilac dalje tvrdi da je njemu povređen i član 46 Ustava kao i član 1 protokola 1 EKLJP kojim se garantuje pravo na imovinu i da niko ne može biti lišiti lične imovine, izuzev ako je to u javnom interesu. S tim u vezi, podnosilac zahteva je žalbenom odlukom lišen imovine koju je stekao na zakoniti način, a da pri tom ne postoji osnov za oduzimanje imovine u javnom interesu.

38. Podnosilac zahteva traži od Suda da mu omogući povraćaj svojinskih prava nad predmetnom imovinom.

Ocena prihvatljivosti zahteva

39. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom, dalje navedene Zakonom i predviđene Poslovnikom.
40. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

41. Sud se takođe poziva i na član 47.2 Zakona, koji propisuje:

„[...]

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

42. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 39 (1) (b) Poslovnika, koje propisuje:

“[...]

(b) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.“

43. U nastavku, Sud će oceniti da li je podnosilac zahteva iscrpeo pravna sredstva kao što se to traži Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

44. Sud podseća da pravilo o iscrpljenju pravnih sredstava u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilu 39. (1) (b) Poslovnika o radu obavezuje lica koja žele da podnesu svoje slučajeve pred Ustavnim sudom da prvenstveno treba da iskoriste efektivna pravna sredstva koja su dostupna u skladu sa zakonom, a protiv neke osporene presude ili odluke.

45. Sud imajući u vidu spise predmeta, hronologiju preduzetih proceduralnih radnji podnosioca zahteva, kao i odluke nadležnih organa, može da zaključi da, podnosilac zahteva smatra da su mu KIZK i Vrhovni sud povredili prava garantovana članovima 31 i 46 Ustava kao i članovima 6 i 1 protokola 1 EKLJP, jer nisu meritorno odlučivali po zahtevu za povraćaj u posed predmetne imovine, na koju ona smatra da ima prava.

46. S tim u vezi, Sud naglašava da je podnosilac zahteva 2007. godine kao jedan od potencijalnih suvlasnika učestvovao u podnošenju dva imovinska zahteva KAI,

smatrajući da je upravo KAI nadležna institucija da se bavi predmetnim zahtevima.

47. Podnosilac zahteva je smatrao da je on 30. maja. 1993 godine već stekao imovinska prava nad predmetnom imovinom, ali da je posed nad tom imovinom izgubio usled događaja 1998/1999 godine. Shodno tome, zahteve za povraćaj predmetne imovine je podneo instituciji KAI (Kosovska Agencija za Imovinu) koja ima zakonsku nadležnost da rešava sve imovinske zahteve koji imaju veze sa događajima iz 1998/1999 godine shodno važećim zakonskim propisima (odnosno UNMIK uredbi 2006/10, od 4.marta 2006. godine).
48. S tim u vezi, Sud naglašava da je prvo Izvršni sekretarijat KAI, tokom postupka verifikacije imovine, zaključio da se predmetna imovina vodi na društveno preduzeće "Drita". Zbog toga, nije u nadležnosti institucije KAI da odlučuje po pitanju povraćaja imovinskih prava nad katastarskim parcelama, već isključivo da je to nadležnost Kosovske agencije za privatizaciju kao i Posebne komore Vrhovnog suda.
49. Sud takođe primećuje da je i KIZK , kao prvostepeni organ institucije KAI utvrdila da ona nema nadležnost da se bavi predmetnim zahtevima iz razloga što podnosilac nije predmetnu imovinu izgubio kao posledica okolnosti 1998/1999 godine, kao što je to predviđeno UNMIK Uredbi 2006/10, već da se predmetna imovina nalazila u vlasništvu Društvenog preduzeća „Drita“, da je ona posle 1999 godine, prešla pod upravom Kosovske poverilačke agencije, a kasnije, donošenjem novog zakona br. 04/L-034 i pod upravom njene naslednice Kosovske agencije za privatizaciju.
50. U svetlu ovoga, Sud podseća da je pitanje nadležnosti KIA i KIZK jasno regulisana članom 3 Unmik-ove Uredbe 2006/50 koji uređuje sledeće.

"Unmik Uredba 2006/50

Član 3. Odgovornosti Kosovke agencije za imovinu

3.1 Kosovska agencija za imovnu je nadležna da preko Izvršnog sekretarijata prima i registruje, a preko Komisije za Imovinske zahteve rešava, uz postojanje prava za podnošenje žalbe Vrhovnom sudu Kosova, sledeće kategorije zahteva povezanih sa sukobom koji uključuju okolnosti koje su direktno povezane sa , ili su proistekle iz oružanog sukoba koji se desio između 27. februara 1998. godine i 20. juna 1999, godine:

- a) vlasnička potraživanja u odnosu na privatnu nepokretnu imovinu, uključujući poljoprivrednu i komercijalnu imovinu, i*
- b) zahteve koji obuhvataju prava na korišćenje privatne nepokretne imovine, uključujući i poljoprivrednu i komercijalnu imovinu,*

kada podnosilac zahteva trenutno nije u stanju da koristi ta imovinska prava.

3.2 ništa u ovim članovima ne prejudicira prava podnosioca zahteva da pred nadležnim sudovima podnose zahteve koji ne obuhvataju zahteve opisane u članu 3."

51. Oslanjajući se na ovaj normativni okvir, Sud dolazi do zaključka da KIZK, kao prvostepeni nadležni organ KAI, nije nikada odlučivala o zahtevima, odnosno o pravu podnosioca za povraćaj predmetne imovine u ponovni posed, zato što je zaključila da predmetni zahtev ne spada u opseg člana 3 Unmik-ove Uredbe 2006/50, jer se radi o nepokretnoj imovini koja je registrovana na ime društvenog preduzeća, a samim tim i Kosovske poverilačke Agencije, odnosno njenoj naslednici Kosovskoj agenciji za privatizaciju.
52. S tim u vezi, Sud želi da naglasi da član 5.1 a UNMIK Uredbe 2002/12, izmenjene i dopunjene UNMIK Uredbama 2005/18 i 2008/16, propisuje da:

*„Unmik uredbe 2005/18
Član 5 Preduzeća pod upravom Agencije*

1. Agencija je ovlašćena da upravlja

*i) preduzećima u javnom i društvenom vlasništvu koja su bila registrovana na Kosovu do 31. decembra 1998. godine ili bilo kog narednog datuma (bilo da su ta preduzeća bila ili nisu bila predmet transformacije).
ii) bilo kojom imovinom koja se nalazi na teritoriji Kosova (bilo da je organizovana kao lice ili ne , koja uključuje imovinu u društvenom vlasništvu do 22 marta 1989. godine ili bilo kog narednog datuma“
[...]*“

53. Samim tim, Sud navodi da odluka KIZK KPC/D/C/256/2014, nije tretirala imovinske zahteve podnosioca o vraćanju imovine u posed, već pitanja nadležnosti odgovarajućeg javnog organa da odluči u vezi sa jednim takvim zahtevom.
54. Štaviše, Sud nalazi da je KIZK u svojoj odluci dala pravne smernice podnosiocu zahteva usmeravajući ga ka nadležnoj instituciji koja ima zakonsku nadležnost da se bavi njegovim imovinskim zahtevom. Pored toga, KIZK je objasnila da svojom odlukom „ne prejudicira pravo [podnosioca zahteva] i da podnosilac zahteva može da iskoristi pravni lek pred nadležnim sudom“.
55. Dalje, što se tiče navodnih povreda u postupku pred Vrhovnim sudom , Sud primećuje da ih podnosilac u zahtevu dovodi u vezu sa zakonitošću zaključka Vrhovnog suda po pitanju ispunjena kumulativnih uslova kojima se omogućava sticanje imovinskih prava. Konkretnije podnosilac tvrdi da je Vrhovni sud pogrešno zaključio da on nije ispunio kumulativne uslove shodno *Zakonu o osnovama svojinsko pravnih odnosa SFRJ*, te da shodno tome on nije mogao ni biti vlasnik predmetne imovine do 1999 godine.
56. Međutim Sud ne može a da ne primeti činjenicu da je Vrhovni sud, upravo uzeo u razmatranje pomenuti navod podnosioca, i da je on tek posle analize zakonskih odredbi *Zakona o osnovama svojinsko pravnih odnosa SFRJ*, činjeničnog stanja i žalbenih navoda zaključio da podnosilac zahteva nije ispunio sve kumulativne uslove na osnovu kojih se može steći imovinska prava.

57. S tim u vezi, Vrhovni sud, je obrazložio da podnosilac zahteva i pored rešenja br. 461-22/93 iz 1993. godine, nije stekao imovinsko pravo shodno članu 33 Zakona o osnovama imovinsko pravnih odnosima (SL SFRJ, br. 6/80), koji je predviđao da se pravo vlasništva nad nepokretnom imovinom stiče upisom u javne knjige ili na drugi način koji je predviđen zakonom. S tim u vezi, Vrhovni sud je razjasnio, *da je zakon u primeni predviđao određene pravne radnje koje potencijalni vlasnik treba da preduzme kako bi registrovao imovinu, među kojima je bila i radnja upisa u katastar nepokretnosti, a šta podnosilac zahteva nije uradio*. S tim u vezi, Vrhovni sud je naglasio da iz posedovnog list br.81, koji je Izvršni sekretarijat KAI pribavio 5.maja 2008. godine, jasno se može zaključiti da se predmetna imovina vodi kao društvena.
58. Shodno tome, Sud stavlja naglasak na obrazloženje Vrhovnog suda, da podnosilac zahteva nije mogao da stekne imovinska prava nad predmetnim katastarskim parcelama, i nije ni mogao izgubiti ova prava (koja nije uživao) usled događaja 1998/1999 godine. Samim tim, zahtevi podnosioca se ne mogu kvalifikovati kao zahtevi koji spadaju pod nadležnost institucije KAI.
59. Sud isto tako primećuje da je i Vrhovni sud u obrazloženjima obe presude objasnio da njegove presude *“ne dovode u pitanje bilo koje imovinsko pravo sadašnjeg vlasnika niti predstavlja prepreku da strane pokrenu postupak pred nadležnim organom ili nadležnim sudom ako to smatraju pravnim interesom”*.
60. Na osnovu gore navedenog, Sud treba da oceni da li je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom, odnosno, da li je podnosilac zahteva u postupku koji je sam inicirao pred Vrhovnim sudom, došao do konačne odluke u vezi sa dobijanjem njegovim imovinskih prava.
61. U tom pogledu, Sud podseća da pravilo o iscrpljeniju pravnih sredstava u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika obavezuje one koji žele da podnesu svoje slučajeve pred Ustavnim sudom da prvenstveno iskoriste efektivna pravna sredstva koja su dostupna pred drugim organima, odnosno redovnim sudovima, a protiv neke osporene presude ili odluke .
62. Na taj način, redovnim sudovima se daje mogućnost da sprečavaju ustavne povrede ili ih isprave putem redovnih sudskih postupaka pre nego što slučaj dođe na razmatranje pred Ustavni sud. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci koja je navedena u članu 32. Ustava i članu 13. EKLJP-a, da u domaćem zakonodavstvu ima pravnih sredstava koja su dostupna da se iskoriste pred redovnim sudovima u vezi sa navodnom povredom Ustava, odnosno EKLJP-a, (vidi, *inter alia*, Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI134/19 Dobrica Pucar, rešenje od 16.januara 2020. godine, vidi *Aksoy protiv Turske*, stav 51 presude ESLJP-a od 18. decembra 1996. godine).
63. U konkretnom slučaju, Sud iz spisa predmeta primećuje da podnosilac zahteva nije uzeo u obzir pravna obrazloženja i pravne pouke kojima su KAI i Vrhovni sud dali u svojim odlukama. Stoga, on nije ni pokrenuo postupak pred nadležnom institucijom, odnosno pred Kosovskom agencijom za privatizaciju, gde bi se raspravljalo pitanje osnovanosti njegovog „zahteva“ u odnosu na predmetnu imovinu. U stvari iz osporenih odluka, kao i na osnovu član 3.2

Unmik-ove Uredbe 2006/50, Sud smatra da je podnosilac zahteva trebala da prvo podnese zahtev Organu za likvidaciju Kosovske agencije za privatizaciju, koji bi kao takav bio nadležan da odlučuje o osnovanosti zahteva za povraćaj u posed predmetnih parcela.

64. Štaviše, čak i pod pretpostavkom da podnosilac ne bude zadovoljan odlukom Kosovske agencije za privatizaciju, konkretnije Organa za likvidaciju KAP-a, on bi mogao shodno članu 4. Nadležnost Zakona br.04/L-033 O specijalnoj Komori Vrhovnog suda o pitanjima koja se odnose na kosovsku agencija za privatizaciju mogao da nastavi sa postupcima, pred posebnom Komorom Vrhovnog suda, podnošenjem žalbe/tužbe na jednu takvu odluku.
65. U tom pravcu, Sud želi da naglasi, da član 4 Zakona br. 04/L-033 o Posebnoj Komori Vrhovnog Suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku Agenciju za Privatizaciju, propisuje da:

“Član 4 Nadležnost

- 1. Specijalna komora ima isključivu nadležnost nad svim predmetima i postupcima koji uključuju bilo koje od sledećeg:*
1.1 Oспорavanje odluke ili preduzete mere KPA ili Agencije preduzete u skladu sa KPA Uredbom ili Zakonom o Kosovskoj agenciji za privatizaciju.
[...]”

66. Shodno tome, Sud nalazi da je podnosilac zahteva samog sebe doveo u proceduralnu situaciju da njegov tužbeni zahtev u meritumu ne može da bude razmatran od strane redovnih sudova, iz razloga što nije postupio u skladu sa proceduralnim zahtevima i zakonskim obavezama koje omogućavaju pokretanje postupka pred nadležnim sudovima. (vidi, *mutatis mutandis*, Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI134/19 *Dobrica Pucar*, rešenje od 16.januara 2020. godine).
67. Sud naglašava, da podnosioca zahteva ništa ne sprečava da u bilo kom trenutku pokrene postupak pred nadležnim organima i sudovima čime bi on stvorio proceduralnu mogućnost da nadležni organi, odnosno da redovni sudovi razmotre sve navode podnosioca zahteva, kao i odluče o njegovim imovinskim pravima, koja su zagarantovana članom 46 Ustava.
68. Iz gorenavedenog, Sud dolazi do zaključka da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu bila dostupna, kako je to zatraženo u Ustavu, Zakonu i Poslovniku o Radu, (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve Ustavnog suda, KI134/19 *Dobrica Pucar*, rešenje od 16.januara 2020. godine, KI178/18,; *Bujar Hoti*, Rešenje o neprihvatljivosti od 30. januara 2019. godine, stav 26; kao i Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI210/19, podnosilac *Sabri Ismaili* od 15. jula 2020. godine).
69. Dakle, zahtev podnosioca je neprihvatljiv za razmatranje u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika.

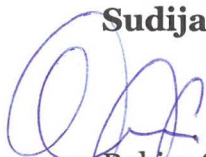
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113. stavovi 1 i 7 Ustava, članom 20 i 47 Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika o radu, na zasjedanju održanom 3. februara 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi